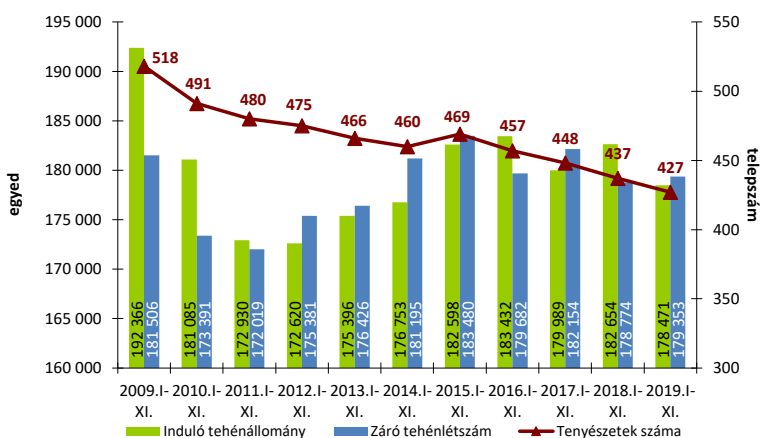

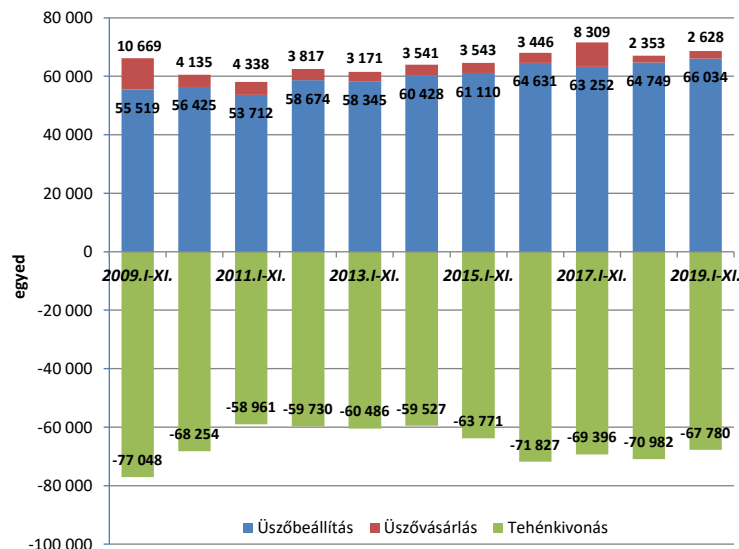
A TEJÁGAZAT ÖKONÓMIÁJA

1. ÁBRA AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEK SZÁMA, INDULÓ ÉS ZÁRÓ TEHÉNLÉTSZÁMA (DB, 2009-2019. I-XI. HÓ)

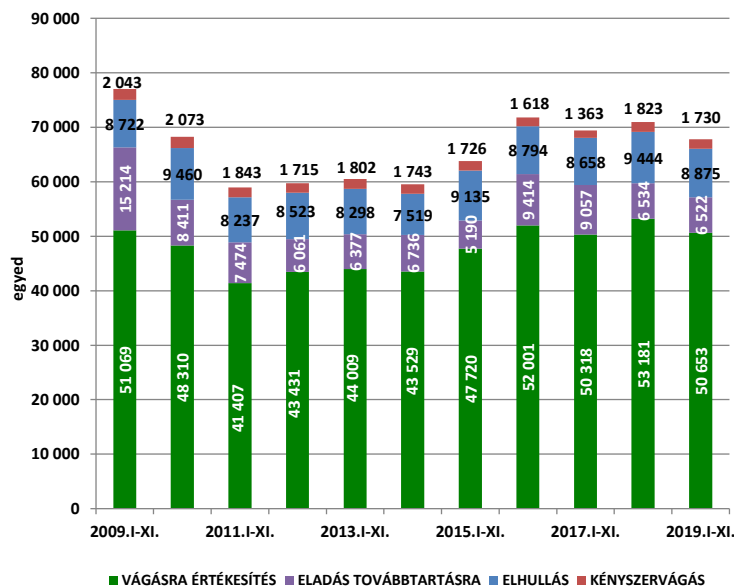
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tejhasznú tehénállományok száma 2019 novemberében kettővel nőtt (!) az előző hónapoz képest, és 10-zel kevesebb (-2,3%), mint tavaly novemberben. 2019. november végén 579-cel több (+0,3%) termelésellenőrzött tehenet tartottak, mint 1 évvel korábban. Az „A” módszerrel ellenőrzött tehénállományok száma az elmúlt 10 év alatt 17,6%-kal (-91) kisebbedett, de 2009 novemberétől 2,2 ezer egyeddel (-1,2%) csökkent, így a telepenkénti átlagos tehénlétszám jelentősen, 350-ről 420-ra nőtt (1. ábra).

2. ÁBRA AZ ÜSZÖBEVÉTEL ÉS TEHÉNKIVONÁS ALAKULÁSA AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBEN (DB, 2009-2019. I-XI. HÓ)

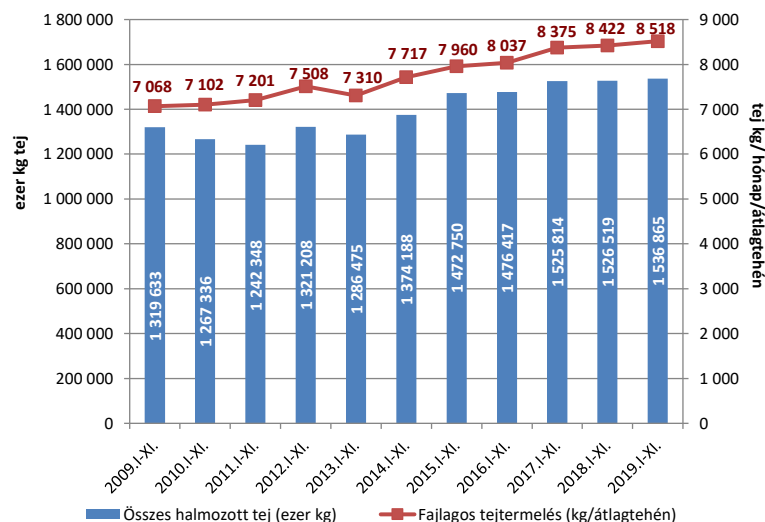
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tenyésztők januári 1-jei induló tehénlétszáma 2018-ról 2019-re – egy év alatt – jelentősen csökkent (-4.608 tehén; -2,5%), de az állomány 2019 első tizenegy hónapjában enyhén bővült (+882 egyed; +0,5%), bár a 2018. évi induló állományt nem éri el. A bővülés elsődleges oka, hogy 2019 első tizenegy hónapjában a tehénkivonások száma jelentősen csökkent (-3.202 egyed; -4,5%) a tavalyi év hasonló időszakához képest, ugyanakkor az üszövételezések száma nőtt, 11,7%-kal nőtt (+275) és – az állománypótlás szempontjából meghatározó – üszöbeállítások száma is nőtt (+1.285 egyed; +2,0%). Így összességében az állománypótlás mértéke enyhén meghaladta a kivonásokét (2. ábra).

3. ÁBRA A TEHÉNKIVONÁS MEGOSZLÁSA AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBEN (DB, 2009-2019. I-XI. HÓ)

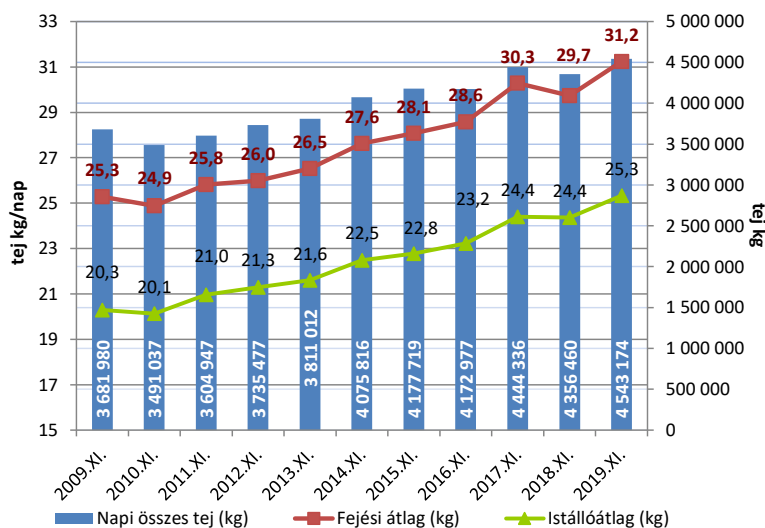
2019 első tizenegy hónapjában az állományból kivont tehenek 74,7%-át vágásra értékesítették (a selejtezett tehenek száma 50.653 volt), ami magas aránynak számít. A tehénkivonások 2,6%-áért (1.730 egyed) a kényszervágás volt felelős, ami átlagos arány a vizsgált időszakban. A kivont tehenek 13,1%-a (8.875 egyed) elhullott, ami átlagos értéknek tekinthető, ugyanakkor a továbbtartásra értékesített állatok aránya továbbra is alacsony volt (9,6%, 6.522 egyed). 2019 első tizenegy hónapjában az induló tehénállomány 28,4%-át selejtezték, 1,0%-át kényszervágták, 5,0%-a elhullott, 3,7%-át pedig továbbtartásra értékesítették, így összesen a tehenek 38,0%-át vonták ki a termelésből, ami a korábbi évekhez képest átlagos aránynak tekinthető (3. ábra).

4. ÁBRA ÖSSZES HALMOZOTT ÉS FAJLAGOS TEJTERMELÉS AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBEN (DB, 2009-2019. I-XI. HÓ)

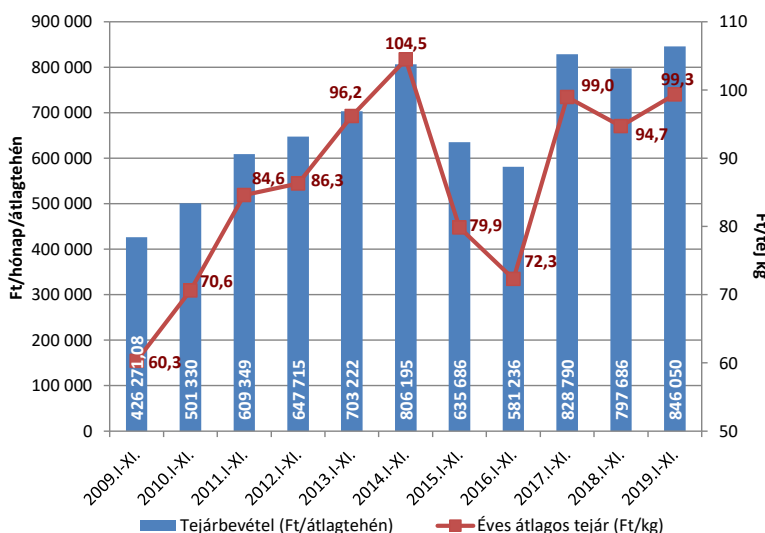
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tehenek összes halmozott tejtermelése 2019 első tizenegy havában minimálisan nőtt (+10,3 millió kg; +0,68%) 2018 első tizenegy havához képest és meghaladta az 1,53 milliárd kg-ot. Az első tizenegy havi fajlagos tejtermelés 8.518 kg-ra nőtt (+96 kg; +1,1%). 2009 és 2019 első tizenegy hónapját vizsgálva a fajlagos tejtermelés növekedése 20,5%-os (!) volt (+1450 kg), míg az összes halmozott tejtermelés ennél kisebb mértékben, 217,2 millió kg-mal (+16,5%) nőtt a termelésellenőrzött állomány enyhe csökkenése miatt (4. ábra).

5. ÁBRA FEJÉSI ÉS ISTÁLLÓÁTLAG, VALAMINT A NAPI ÖSSZES TEJTERMELÉS AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBEN (2009-2019. XI. HÓ)

2019 novemberében a napi összes tejtermelés a tavalyi év novemberi termeléséhez viszonyítva számottevően nőtt (+186,7 ezer kg, +4,3%), és meghaladta a 2017-es termelési szintet. 2018. november havához képest mind a fejési átlag (+1,51 kg, +5,1%), mind az istállóátlag jelentősen nőtt (+0,96 kg, +3,9%) elérve az elmúlt 10 év legnagyobb értékeit. Összességében az elmúlt 10 év alatt a napi összes tejtermelés 861 ezer kg-mal nőtt (+23,4%), a fejési és istállóátlag 5,96, ill. 5,04 kg-mal lett több (+23,6%, ill. +24,8%), ami jelentős emelkedésnek tekinthető, és összességében további növekedésre számíthatunk (5. ábra).

6. ÁBRA TEJÁRBEVÉTEL ÉS AZ ÉVES ÁTLAGOS TEJÁR AZ „A” MÓDSZERREL ELLENŐRZÖTT TENYÉSZETEKBEN (2009-2019. I-XI. HÓ)

A tehenenkénti tejárbevétel 2019 első tizenegy hónapjában 846 ezer Ft volt átlagosan, 6,1%-kal nőtt 2018 hasonló időszakához képest, és az elmúlt 10 év legnagyobb első tizenegy havi nominális tejárbevételének felel meg, aminek oka a fajlagos tejtermelés 1,1%-os és a tejár 4,9%-os növekedése volt 2018 első tizenegy hónapjához képest. 2009 hasonló időszakához képest a tejárbevétel közel megkétszereződött (+98,5%), aminek oka a fajlagos tejtermelés 20,5%-os és a tej árának 64,7%-os emelkedése 10 év alatt. Magyarországon a nyerstej havi felvásárlási átlagára 2019 első nyolc havában jellemzően a 97-100 Ft/kg-os árszámokban váltakozott, de 2019 szeptemberében már túllépte a 100 Ft/kg-ot és novemberre már 105 Ft/kg körül mozgott. A nyerstej kiviteli ára meghaladta a 115 Ft/kg-ot, így továbbra is mintegy 10%-kal meghaladja a beföldi felvásárlási árat. A globális és az európai uniós nyerstej felvásárlási árak emelkedő tendenciája egyértelművé vált, amit a hazai nyerstejárak is követnek. A tejtermékek felvásárlási és tőzsdei árai is – a vaj kivételével – érezhetően nőni kezdtek (6. ábra).

Dr. Ózsvári László
Állatorvostudományi Egyetem